

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

DEZVOLTARE REGIONALĂ

Trei ani de dezvoltare regională în nordul Moldovei, cu ADR Nord

„Proiectele implementate și evenimentele organizate de ADR Nord în 2012 ne arată că actuala direcție de dezvoltare a regiunilor din Republica Moldova este corectă, cifrele vorbind de la sine în acest sens. Este o direcție nouă pentru Republica Moldova, dar veche pentru Uniunea Europeană. Am înțeles ce trebuie să facem și știm cum să facem mult mai multe pentru Regiunea de Dezvoltare Nord. *Ion Bodrug, director ADR Nord*

Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord) și Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) au 3 ani de dezvoltare regională: un an de îndelungate pregătiri și încă 2 ani de multiple activități, toate menite să contribuie la creșterea condițiilor de trai pentru cetățenii din nordul Republicii Moldova.

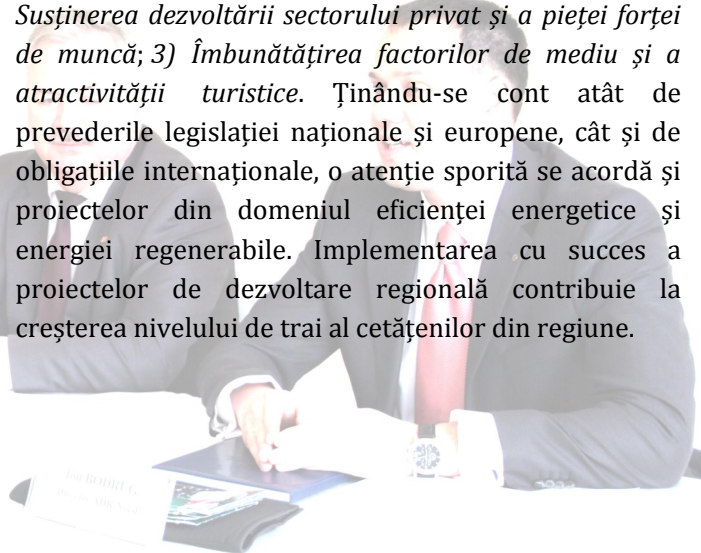
Cu ocazia celor 3 ani de activitate, ADR Nord a organizat miercuri, 26 decembrie 2012, o conferință de presă și o masă rotundă cu genericul „*ADR Nord la 3 ani de activitate. Parteneriate, rezultate și perspective*”. Cu acest prilej, echipa ADR Nord a prezentat jurnaliștilor, precum și invitaților din cadrul Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord, reprezentanți ai societății civile și parteneri cele mai importante rezultate pe care le-a obținut până în prezent. În acest sens, directorul ADR Nord, Ion Bodrug, s-a referit la proiectele de dezvoltare regională impementate și aflate în derulare, colaborarea cu partenerii de dezvoltare, evenimente majore, memorandumuri de înțelegere încheiate de ADR Nord, dar și alte aspecte importante.

In cadrul mesei rotunde s-a vorbit despre realizările de succes pe care ADR Nord le-a obținut în perioada 2009-2012. De asemenea, cu ocazia acestui eveniment a fost lansată broșura „Analiza Cost-Beneficiu - instrument necesar pentru implementarea proiectelor de anvergură”, care a fost distribuită

Administrațiilor Publice Locale din cele 3 regiuni de dezvoltare.

În scopul promovării proiectelor de dezvoltare regională și a atragerii investițiilor, ADR Nord a inițiat rubrica „Târgul proiectelor” pe site-ul www.adrnord.md, prezentarea căreia a fost realizată cu ocazia evenimentului de celebrare a 3 ani de la fondarea ADR Nord.

Priorități. ADR Nord urmărește dezvoltarea durabilă și echitabilă a localităților din Regiunea de Dezvoltare Nord, reieșind din cele 3 priorități prevăzute de Strategia de Dezvoltare Regională Nord: 1) *Reabilitarea infrastructurii fizice*; 2) *Susținerea dezvoltării sectorului privat și a pieței forței de muncă*; 3) *Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice*. Ținându-se cont atât de prevederile legislației naționale și europene, cât și de obligațiile internaționale, o atenție sporită se acordă și proiectelor din domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile. Implementarea cu succes a proiectelor de dezvoltare regională contribuie la creșterea nivelului de trai al cetățenilor din regiune.

Subiecte importante:

- Ședința CRD Nord din 13.12.2012 3
- Broșura „Analiza Cost-Beneficiu – instrument necesar pentru implementarea 4
- Jurnaliști premiați în cadrul concursului pentru instituțiile mass-media „Cunoaște Regiunea de Dezvoltare Nord!” 5
- În Republica Moldova vor fi implementate 61 proiecte de dezvoltare regională, în următorii 3 ani 6
- Proiectul de iluminare stradală pentru Tătărauca Veche, Soroca, are toate șansele să fie unul durabil 7
- Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale din Moldova a fost lansat în Ialoveni 11

60 de milioane de lei

INVESTIȚII ÎN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD, ÎN 2012

În 2012, ADR Nord, agenție subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, a valorificat în jur de 54 915 900 de lei din Fondul Național de Dezvoltare Regională (FNDR), ceea ce constituie 100% din suma aprobată pentru finanțarea proiectelor de dezvoltare regională, și cca 5 mln. lei din banii Guvernului Germaniei prin Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Astfel, împreună cu implementarea a încă unui proiect finanțat din sursele Republicii Cehe, suma investită în Regiunea de Dezvoltare Nord este de cca 60 milioane de lei.

Sume importante au fost investite în proiecte de aprovizionare cu apă și canalizare, reabilitarea infrastructurii turistice și sisteme de management a deșeurilor menajere solide. În paralel cu implementarea proiectelor de dezvoltare regională, ADR Nord a desfășurat multiple activități prin care au rezultat cu actualizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Nord, desfășurarea celui de-al 2-lea Apel de Propuneri de Proiecte, organizarea Forumului Economic Interregional Moldo-Român (Bălți, 28-29 martie 2012), organizarea primei ediții a Festivalului Cartofului (Corjeuți, Briceni, 11 noiembrie 2012), precum și inițierea procesului de elaborare a planurilor sectoriale regionale pentru 3 sectoare de intervenție în Regiunea de Dezvoltare Nord. Totodată, în domeniul parteneriatului public-privat, menționăm cooperarea dintre ADR Nord și Banca Comercială „Mobiasbancă - Groupe Société Générale” S.A., colaborare prevăzută și de acordul de parteneriat semnat de cele două instituții în vederea promovării unor condiții avantajoase de creare a parteneriatului public-privat, inclusiv prin intermediul experților naționali și internaționali.

„Ne mândrim cu faptul că ADR Nord și-a pus scopul și a reușit să fie cea mai bună agenție de profil din țară”

Bălți, 13 decembrie 2012. Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord) au organizat ultima ședință ordinară a Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord (CRD Nord) din acest an. Deoarece până la sfârșitul acestui an vor fi valorificați integral banii alocați din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR) pentru finanțarea proiectelor implementate în Regiunea de Dezvoltare Nord, membrii CRD Nord au apreciat activitatea din ultimul an a ADR Nord cu calificativul BUNĂ.

La ședință au participat, din partea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, **Igor Malai**, șef-adjunct al Direcției generale dezvoltare regională, precum și membrii CRD Nord, specialiști de la ADR Nord, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și ai societății civile, jurnaliști.

În cadrul ședinței, prezidată de președintele CRD Nord, **Ion Parea**, au fost aprobate Planul de activitate al ADR Nord pentru următorul an și devizul de cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR Nord. Totodată, CRD Nord a susținut modificarea și completarea Planului Operațional Regional 2013-2015, inclusiv informarea despre proiectele din regiune incluse în Documentul Unic de Program 2013-2015. De asemenea, a fost prezentat un raport privind implementarea proiectelor în anul 2012 și fost votată constituirea grupurilor de lucru pentru elaborarea planurilor sectoriale.

„Pe parcursul anului 2012, ADR Nord și CRD Nord au depus eforturi deosebite în ideea promovării politicilor de dezvoltare regională, astfel obținându-se mai multe succese în acest domeniu”, a menționat Igor Malai, șef-adjunct DGDR, precizând că întrunirea de azi nu este o ședință de bilanț, ci una de luare a deciziilor pentru planificarea activităților de anul viitor, astfel încât „în noul an să avem un start mai rapid, mai eficient”.

În mesajul său adresat membrilor CRD Nord, reprezentantul MDRC, **Igor Malai**, a specificat: „Vă solicit doar un lucru: toți membrii CRD Nord să se implice în activitatea nemijlocită a Consiliului și a ADR Nord, să avem o conlucrare mai bună și să fiți proactivi”.

Președintele CRD Nord, **Ion Parea**, a mulțumit directorului și specialiștilor ADR Nord: „În viziunea mea, în 2012 s-a lucrat, într-adevăr, destul de bine. În acest sens, comparativ cu alte agenții de dezvoltare, cifrele vorbesc de la sine”, a relevat președintele **Ion Parea**. „Vă spun cu toată certitudinea și fermitatea: ADR Nord, cu toate problemele, câteodată subiective și obiective, a făcut un lucru enorm, deși, uneori, în cadrul Biroului executiv al CRD Nord, sunt și opinii critice vizavi de activitatea agenției. Ne mândrim cu faptul că ADR Nord și-a pus scopul și a reușit să fie cea mai bună agenție de profil din țară, ca nordul să fie nord pentru republică. Constat că împreună avem foarte și foarte mult de lucru pentru a contribui mai departe la dezvoltarea

regiunii”, a mai spus președintele CRD Nord.

Directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**, a prezentat cele mai importante rezultate pe care ADR Nord le-a obținut în anul 2012. Astfel, ADR Nord a finalizat, până în prezent, implementarea a 10 proiecte în Regiunea de Dezvoltare Nord, pentru care, din FNDR, a fost alocată suma de 52 822,20 mii lei, din care au fost valorificați 52 814,40 mii de lei sau 99,99% din suma alocată. 7 proiecte finalizate au fost finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), un proiect finanțat din sursele Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și 2 proiecte finanțate de Ambasada Republicii Cehe în Republica Moldova. Pe lângă acestea, 4 proiecte finanțate din FNDR se află în curs de implementare și 2 proiecte finanțate de GIZ. „Scopul nostru de bază e ca să valorificăm în totalitate banii care au fost aprobați în 2012 pentru finanțarea proiectelor din Regiunea de Dezvoltare Nord”, a subliniat directorul **Ion Bodrug**, care a mai spus că, anul viitor, echipa ADR Nord va tinde să aibă rezultate și mai bune, va lucra și mai intens pentru dezvoltarea regiunii.

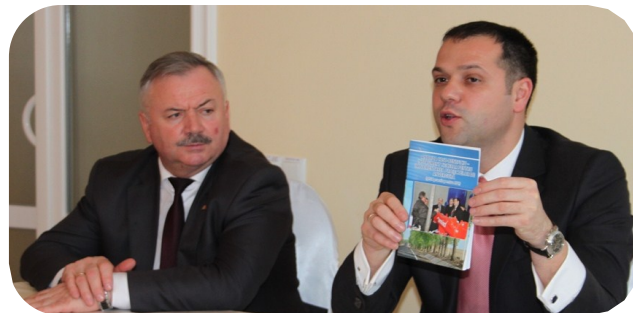
Printre subiectele discutate în cadrul ședinței a fost și posibilitatea creșterii de la 1% la 2% din Bugetul de Stat a resurselor financiare din FNDR, care, așa cum s-a argumentat, ar trebui să fie cumulativ, astfel încât, în perspectivă, să fie evitate anumite probleme atât obiective, cât și subiective ce țin de valorificarea banilor.

Valeriu Țarigradschi, vicepreședintele CRD Nord, președintele raionului Glodeni, s-a referit în mod special la avantajele implicării administrațiilor publice locale, în calitate de aplicanți de proiecte, în procesul de gestionare a proiectelor de dezvoltare regională.

Specialiștii ADR Nord s-au referit, în prezentările lor, atât la rezultatele obținute în 2012, cât și la planurile pentru următorul an ale ADR Nord. Astfel, **Inga Cojocaru**, șef Secție planificare strategică și programare, a prezentat Planul de activitate pentru anul 2013 al ADR Nord. **Constantin Bândiu**, șef Secție management proiecte, a făcut o totalizare a rezultatelor pe care ADR Nord le-a obținut în domeniul implementării proiectelor în acest an. **Lilia Raileanu**, șef Secție financiară și achiziții, a prezentat devizul de cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR Nord și a informat că, din 2013, MDRC a pus în fața agențiilor de dezvoltare sarcina de a-și asigura 30% din finanțare din alte surse decât FNDR.

Broșura „Analiza Cost-Beneficiu – instrument necesar pentru implementarea proiectelor de anvergură”, difuzată de ADR Nord

Agenția de Dezvoltare Regională Nord vă pune la dispoziție versiunea electronică a broșurii „Analiza Cost-Beneficiu - instrument necesar pentru implementarea proiectelor de anvergură”, editată și publicată în cadrul unui proiect omonim implementat de ADR Nord în parteneriat cu Centrul Regional CONTACT-Bălți și ONG „Consult Proiect”, cu suportul financiar al Republicii Cehe.

- O primă publicație de acest gen în Republica Moldova, la fel ca și broșura „Esența studiului de fezabilitate”.
- Un motiv în plus pentru a ne consolida eforturile în direcția dezvoltării echilibrate a regiunilor din Republica Moldova.
- Broșura se găsește pe [site-ul ADR Nord](#).

Broșura, care este un ghid practic pentru autoritățile publice locale, a fost lansată miercuri 26 decembrie, cu ocazia evenimentului „ADR Nord la 3 ani de activitate...”.

„Ambasada Republicii Cehe a susținut proiectele «Importanța studiilor de fezabilitate on consolidarea procesului de dezvoltare regională în Republica Moldova» și apoi «Analiza Cost-Beneficiu - instrument necesar pentru implementarea proiectelor de anvergură», elaborate de către specialiștii de la ADR Nord, considerând cu certitudine că sunt niște instrumente binevenite și extrem de utile în atragerea fondurilor și soluționarea problemelor regionale”, susține Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Cehe în Republica Moldova, **E.S. Jaromír Kvapil**.

„Îmi exprim convingerea că, în procesul luării ulterioare a deciziilor de alocare a resurselor financiare pentru investițiile finanțate din fonduri publice naționale ori internaționale, broșura va reprezenta un instrument de mare utilitate pentru toți cei care vor elabora proiecte regionale”, consideră directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**.

Broșura este destinată, în primul rând, reprezentanților APL de nivelul I și II din țară - primarilor, șefilor de direcții și specialiștilor consiliilor raionale și municipale, specialiștilor în atragerea fondurilor interne și externe, tuturor celor care vor depune eforturi la elaborarea proiectelor regionale de calitate. Versiunea tipărită a broșurii va fi distribuită gratuit Administrațiilor Publice Locale din cele 3 regiuni de dezvoltare ale Republicii Moldova.

Autoarea broșurii este **Svetlana Rogov**. Coperta, designul și tehoredactarea sunt realizate de ziarul „Спрос и предложение”. Broșura, difuzată autorităților publice locale din toată republica, a fost tipărită la S.R.L. „Tipografia din Bălți” în 1500 de exemplare și conține 83 de pagini. Pentru acest proiect au fost cheltuiți 91 336,00 mii lei din sursele Republicii Cehe.

Jurnaliști premiați în cadrul concursului pentru instituțiile mass-media „Cunoaște Regiunea de Dezvoltare Nord!”

Bălți, 26 decembrie 2012. Agenția de Dezvoltare Regională Nord a anunțat, cu ocazia evenimentului „ADR Nord la 3 ani de activitate. Parteneriate, realizări și perspective”, rezultatele concursului pentru instituțiile mass-media „Cunoaște Regiunea de Dezvoltare Nord!”, lansat în data de 5 iulie și încheiat pe 15 decembrie 2012, perioadă în care 18 jurnaliști de la instituții de presă republicane și locale au relatat, în peste 30 de materiale media, despre cele mai importante activități organizate de ADR Nord.

Directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**, le-a mulțumit jurnaliștilor care au participat la concurs. „Succesele pe care le obține echipa ADR Nord pot fi aduse în casele fiecărui cetățean, iar asta mulțumită efortului pe care îl depun zi de zi jurnaliștii. Am acordat întotdeauna o atenție sporită relației cu instituțiile mass-media. ADR Nord este o instituție transparentă, avem ce le spune cetățenilor”, a menționat directorul Ion Bodrug.

Locul I a fost acordat echipei ziarului săptămânal independent din Bălți **SP**, pentru receptivitate și mediatizare profesionistă a evenimentelor organizate de ADR Nord. În calitate de premiu, ziarul bălțean a primit un talon în valoare de 3000 de lei în baza căruia poate fi achiziționată tehnică electronică. De asemenea, jurnaliștii **Marina Morozova** și **Alexandr Dzekiș** de la SP, care au relatat frecvent despre activitățile ADR Nord, au primit câte un premiu special.

Premiul II a fost acordat site-ului de știri **HotNews.md**, pentru receptivitate și mediatizare operativă a evenimentelor organizate de ADR Nord. În calitate de premiu, echipa HotNews.md a primit un talon similar în valoare de 2000 de lei.

Jurnalistului **Alexandru Ciobanu**, reporter la **Radio Moldova**, i s-a acordat **locul III**, pentru perseverență în mediatizarea periodică a evenimentelor organizate de ADR Nord. Jurnalistul a primit un talon în valoare de 1000 de lei în baza căruia poate fi achiziționată tehnică electronică.

De asemenea, pentru interes față de evenimentele organizate de ADR Nord, au fost menționați jurnaliștii **Nelly Uncuță** (Moldavskie Vedomosti), **Iurie Dondea** (Megapolis FM), **Tatiana Chetrari** (Moldova 1), **Viorica Postolachi** (Publika TV), **Rodica Nemerenco** (TV Prim) și **Sergiu Glavațchi** (Bălți TV), cărora li s-a oferit 6 taloane similare în valoare totală de 1800 de lei.

Astfel, în rezultatul concursului pentru instituțiile mass-media, au fost acordate taloane în valoare totală de 8400 de lei, în baza cărora va putea fi achiziționată tehnică electronică.

Precizăm că banii care au acoperit integral valoarea premiilor provin din sponsorizare.

Organizarea următorului concurs pentru instituțiile mass-media va fi anunțată în luna ianuarie 2013.

Jurnalista Marina Morozova, SP

Jurnalistul Vitalie Cazacu, HotNews.md

Jurnalistul Alexandru Ciobanu, Radio Moldova

Jurnalista Rodica Nemerenco, TV Prim

În Republica Moldova vor fi implementate 61 proiecte de dezvoltare regională, în următorii 3 ani

Chișinău, 20 decembrie 2012. Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale a decis distribuția mijloacelor financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR) pentru anul 2013.

Astfel, pentru anul următor, conform Legii Bugetului de Stat, în FNDR vor fi alocate mijloace financiare în mărime de 191 250,0 mii lei. Din suma totală pentru implementarea proiectelor vor fi alocate 183 738,1 mii lei, iar pentru cheltuielile operaționale ale Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud vor fi alocate 7 511,9 mii lei.

Obiectivul distribuirii mijloacelor financiare este de a asigura continuitatea proiectelor inițiate în perioada anterioară, precum și de a repartiza banii pe regiuni, proporțional numărului raioanelor, preponderent pentru raioanele care nu au beneficiat până în prezent de alocații din FNDR.

Totodată, vor fi finanțate proiectele din infrastructura drumurilor, aprovizionarea cu apă și sanitație, susținerea dezvoltării sectorului privat, îmbunătățirea factorilor de mediu și turism. Astfel, în 2013 vor fi finanțate pentru finalizare 8 proiecte inițiate în anul 2011 și vor fi implementate alte 14 proiecte noi.

” Din numărul total de 33 proiecte din primul Apel de propuneri de proiecte au fost implementate eficient 22, valorificarea mijloacelor financiare pentru 2012 s-a realizat în proporție de 100%. Vom continua să implementăm proiectele de dezvoltare regională sub aceeași deviză - transparență, calitate și eficiență -, pentru a asigura creșterea bunăstării locuitorilor din regiunile de dezvoltare”, a subliniat Marcel Răducan, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, în cadrul ședinței CNCDR.

Menționăm că în Documentul Unic de Program pentru anii 2013-2015 au fost incluse 61 proiecte prioritare. Acestea vor fi finanțate atât din FNDR, cât și de partenerii de dezvoltare. Suma totală a proiectelor incluse în DUP constituie 1 253,4 mln lei.

Consultanți internaționali de pe lângă Cabinetul Prim-ministrului RM, în vizită la ADR Nord

Bălți, 7 decembrie 2012. Echipa de Atragere a Investițiilor Străine de pe lângă Cabinetul Prim-ministrului al Republicii Moldova reprezentată de către consultantul internațional al Prim-ministrului Republicii Moldova pe politica economică, Ronny Bechmann, consultantul internațional Declan Murphy din Irlanda și expertul economic de la IDIS „Viitorul” Ion Tornea au avut o întrevedere cu directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord, Ion Bodrug.

Experții s-au documentat și au evaluat situația privind atragerea investițiilor străine în Regiunea de Dezvoltare Nord în sectorul economic. Discuțiile au fost axate pe experiența ADR Nord în atragerea investițiilor, problemele și constrângerile în atragerea investițiilor în regiune, infrastructura instituțională existentă în domeniul atragerii investițiilor etc.

Experții au admis posibilitatea extinderii echipei de atragere a investițiilor străine de pe lângă Cabinetul Prim-ministrului în Regiunile de Dezvoltare Nord, Centru și Sud.

Comunitate modernă

Siguranță pentru cetățeni

Mediu protejat

**Iluminarea stradală e pentru TINE!
Fii ECONOM cu energia!**

Puterea luminii readuce satul la viață

Proiectul „Iluminare stradală eficientă în comuna Tătărauca Veche”

Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
ADR Nord
AGENȚIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ
Cooperare pentru dezvoltare

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Proiectul de iluminare stradală pentru Tătărauca Veche, Soroca, are toate șansele să fie unul durabil

Consiliul local din Tătărauca Veche a aprobat, la 3 decembrie 2012, tariful lunar pentru iluminare stradală, în mărime de 10 lei pentru gospodărie. Astfel, serviciul public nou creat prin intermediul unui proiect de dezvoltare gestionat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord, în parteneriat cu GIZ, are toate șansele să fie accesibil, disponibil și durabil.

Tot în cadrul proiectului-pilot a fost creată Întreprinderea Municipală „Tătărauca Service”, care va gestiona serviciul de iluminare publică, alături de alte sectoare precum: sistemul de apă și canalizare, salubritatea și întreținerea drumurilor locale. Angajații întreprinderii vor fi consultați de GIZ pe toată durata derulării proiectului.

Curând, vor fi finalizate lucrările de infrastructură. Inaugurarea sistemului de iluminare stradală este planificată pentru 18 decembrie curent. În total, vor fi instalate 334 de corpuri de iluminat, bazate pe tehnologiile LED. Acestea sunt dirijate prin intermediul a 11 dispozitive de evidență a energiei electrice. Lungimea rețelelor este de peste 20 de kilometri. Utilizarea unei asemenea instalații moderne duce la diminuarea de două ori a costurilor de consum a energiei electrice. Anual, economiile se vor cifra la 117 000 lei anual, față de utilizarea soluțiilor clasice, neeficiente din punct de vedere energetic. Costul investiției este de peste 2,7 milioane lei.

De sistemul modern de iluminare stradală vor beneficia cei 2200 de locuitori ai comunei Tătărauca Veche, raionul Soroca.

Sistemul de iluminare stradală va fi inaugurat în ianuarie 2013.

GIZ sprijină Academia de Administrare Publică la ajustarea a două module de instruire în domeniul planificării strategice și managementului proiectelor

Începând cu 2013, mai mulți reprezentanți ai autorităților locale și instituțiilor de dezvoltare regională vor avea posibilitatea să-și consolideze cunoștințele în domeniul planificării strategice și managementului proiectelor. Asta grație ajustării a două module de instruire suplimentare la portofoliul existent al Academiei de Administrare Publică (AAP). Curriculumul a fost actualizat în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), cu sprijinul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Astfel, modulele de instruire au fost pilotate în octombrie-noiembrie curent. La testarea cursurilor au fost implicați 20 de reprezentanți ai potențialilor beneficiari.

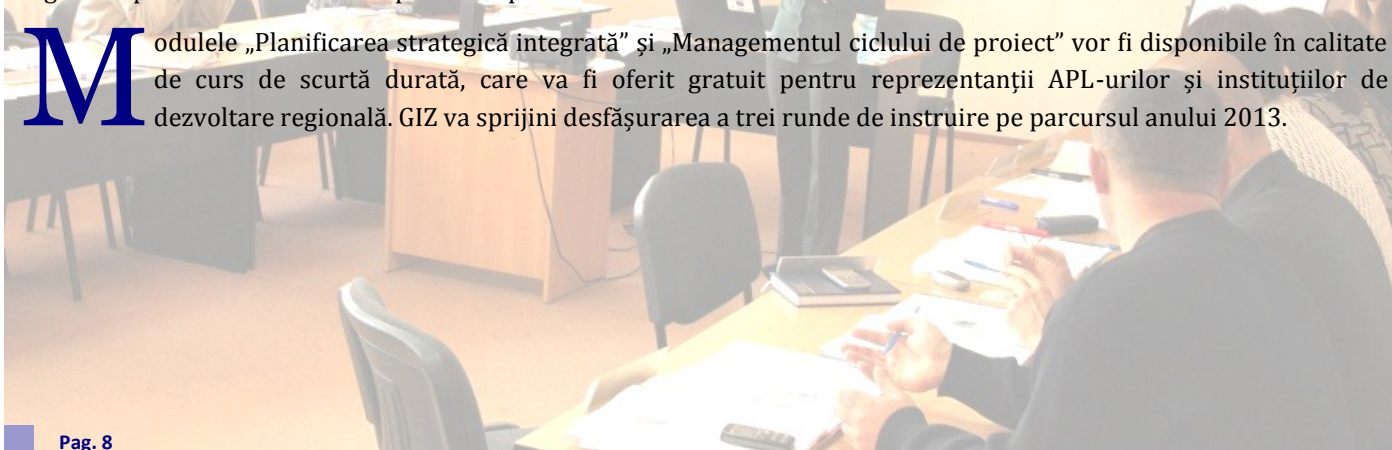
„Am încercat să facem acest curs de instruire cât mai pe înțelesul funcționarilor publici, punând accent pe utilitatea recomandărilor noastre. Ne-am bazat pe tehnici interactive, prin care stimulăm gândirea critică și analiza fiecărei situații în parte, în defavoarea șabloanelor prescrise”, afirmă directoarea Departamentului dezvoltare profesională al Academiei de Administrare Publică, **Aurelia Țepordei**.

„Dezvoltarea regională trebuie să se bazeze pe cunoștințe temeinice. Prin aceste module de instruire, intenționăm să contribuim la sporirea capacităților autorităților locale și a instituțiilor de dezvoltare regionale de a elabora și de a administra corect proiecte investiționale, dar și de a alinia politicile locale și regionale la cele naționale”, susține viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, **Veaceslav Guțuțui**.

La 30 mai 2012, MDRC, AAP și GIZ au semnat un Memorandum de înțelegere care prevede cooperarea pentru dezvoltarea capacităților instituțiilor de dezvoltare regională - MDRC, Agențiile de Dezvoltare Regională și Consiliile Regionale pentru Dezvoltare - precum și ale autorităților locale de nivelul I și II. Doar astfel demersul de dezvoltare regională poate fi unul de succes pentru Republica Moldova.

Modulele „Planificarea strategică integrată” și „Managementul ciclului de proiect” vor fi disponibile în calitate de curs de scurtă durată, care va fi oferit gratuit pentru reprezentanții APL-urilor și instituțiilor de dezvoltare regională. GIZ va sprijini desfășurarea a trei runde de instruire pe parcursul anului 2013.

Primul atelier de lucru în domeniul planificării regionale în sectorul managementului deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Nord

Bălți, 7 decembrie 2012. A avut loc primul atelier de lucru în domeniul planificării regionale în sectorul managementului deșeurilor solide în Regiunea de Dezvoltare Nord. În acest sens, grupul de lucru în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, aria de intervenție 2, s-a reunit în incinta Agenției de Dezvoltare Regională Nord, unde au abordat subiecte ce țin de planificarea sectorială în domeniul managementului deșeurilor solide (MDS).

Această primă ședință a avut drept scop informarea exhaustivă a tuturor actorilor interesați din Regiunea de Dezvoltare Nord și stabilirea pașilor următori în planificarea integrată a sectorului MDS. Din grupul de lucru au făcut parte reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Mediului, consiliilor raionale, ADR Nord și consultanți GIZ. Atelierul a fost organizat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord și Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Potrivit șefului-adjunct al Direcției generale dezvoltare regională de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, **Igor Malai**, planurile sectoriale care vor fi elaborate vor reprezenta un bun instrument pentru susținerea eficientă a proceselor de planificare descentralizată.

Stela Corobceanu, lider adjunct de echipă, consultant național în domeniul dezvoltării regionale, GOPA II, a vorbit despre importanța elaborării planurilor sectoriale: „Proiectele prezentate până acum purtau un caracter mai mult local, cu toate tendințele de a le regionaliza. Acest lucru este foarte dificil, ținând cont de experții disponibili la nivel local. Având o abordare locală, va fi foarte greu de atras surse serioase din fonduri externe, de la donatori serioși. Planurile locale vor conține atât inițiativa locale, cât și directivele și tot ce ține de reglementarea sectorului și este aprobat la diferite nivele”.

„De mult timp ne doream să avem suport în acest domeniu, întrucât fără o viziune clară în acest sens dezvoltarea regională nu va fi competitivă și pe o cale corectă. Ceea ce am început astăzi este ceva foarte important pentru

Regiunea de Dezvoltare Nord”, a remarcat directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**.

„Strategia de Gestionare Integrată a Deșeurilor Solide în Regiunea de Dezvoltare Sud deja a fost elaborată și poate servi drept exemplu pentru celelalte regiuni. În acest context, menționez că avem și Strategia Națională de Management a Deșeurilor, care urmează a fi aprobată de Guvern”, a menționat **Svetlana Bolocan**, șef Secție prevenirea poluării, Direcția prevenirea poluării și gestionarea deșeurilor, Ministerul Mediului.

Proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, aria de intervenție 2, propune nou concept de proiect prin care să elaboreze planuri sectoriale regionale pentru 3 sectoare de intervenție. Planurile sectoriale vor duce la elaborarea, dezvoltarea și armonizarea politicilor și strategiilor relevante, instrumentelor juridice, metodologiilor și instrumentelor pentru susținerea proceselor de planificare descentralizată, vor ajuta la aplicarea, pe baza priorităților locale și regionale, a resurselor bugetare și descentralizate și vor fi piatră de hotar pentru crearea unui flux de proiecte de investiții.

Cele trei domenii de intervenție stabilite până în prezent sunt: apă și sanitație, managementul deșeurilor și eficiența energetică a clădirilor publice. Pentru fiecare domeniul se va crea un grup de lucru care, împreună cu specialiștii ADR Nord și experții naționali și internaționali, vor participa la procesul de elaborare a planurilor sectoriale. Se estimează că acest proces se va finaliza spre sfârșitul anului 2015. Proiectul cuprinde Regiunile de Dezvoltare Nord, Centru și Sud din Republica Moldova.

Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale din Moldova a fost lansat în Ialoveni

Ialoveni, 3 decembrie 2012. A fost lansat Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale din Moldova. „În viitorul apropiat vom vedea și vom înțelege mai bine cum lucrează acest centru. Sperăm că Agenția de Dezvoltare Regională Nord va beneficia de același sprijin pentru a lansa un centru similar și în municipiul Bălți”, a spus directorul ADR Nord, Ion Bodrug.

La ceremonia de deschidere a Centrului de Informare au participat Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, **E.S. William H. Moser**; viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, **Veaceslav Guțuțui**; viceministrul de Externe al Republicii Polonia, **Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz**; președintele raionului Ialoveni, **Nicolae Andronachi**; directorii ADR Nord și ADR Centru, **Ion Bodrug** și, respectiv, **Tudor Meșină**, directori ai Direcțiilor Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, angajați ai CIAL și ADR Centru, reprezentanți ai societății civile și jurnaliști.

„Suntem bucuroși că ideea CIAL s-a realizat la Ialoveni și sunt sigur că va fi unul de succes, la fel ca și alte proiecte cu implicarea Poloniei. Sperăm că APL se vor implica și vom avea și mai multă colaborare, noi parteneriate și investiții”, a menționat viceministrul **Veaceslav Guțuțui**.

„Sunt foarte bucuroasă că pot participa la deschiderea centrului. Sper că va fi o rețea în toată Republica Moldova. Vrem să împărtășim experiența poloneză cu Republica Moldova”, a precizat viceministrul **Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz**.

La rândul său, directorul CIAL, **Krzysztof Kolanowski**, și -a reconfirmat disponibilitatea pentru o cooperare eficientă, menționând că deține multă experiență pe care este dispus să o împărtășească autorităților publice locale.

Directorul ADR Centru, **Tudor Meșină**, a subliniat că CIAL va fi un bun suport pentru întreaga țară, întrucât va ajuta la soluționarea problemelor din comunitate.

Scopul CIAL este sprijinirea autorităților locale și a ONG-

urilor din țară în promovarea implementării unor proiecte și a unor parteneriate externe, precum și în atragerea eventualilor finanțatori.

Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale din Moldova este un proiect implementat cu asistența acordată în baza Memorandumului de înțelegere între Republica Moldova și Polonia, semnat la 29 iunie 2012, în Chișinău. Centrul este finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone, dar se preconizează și suportul altor parteneri internaționali. Misiunea CIAL este de a asigura autoritățile locale și ONG-urile din Republica Moldova cu toată informația necesară (know-how) care promovează ideea implementării unor proiecte, dar încă mai caută posibilitatea unor finanțări și parteneri externi. Acest lucru va fi efectuat în trei nivele:

I. Primul nivel prevede crearea unui website care va cuprinde informație completă în ceea ce privește donatorii, cerințele lor pentru proiecte (manuale), de asemenea o bază de date a unor potențiali beneficiar care sunt în căutare de parteneri în Republica Moldova și viceversa.

II. Al doilea nivel constă în organizarea cursurilor (trainingurilor) privind subiectele care sunt în interesul autorităților locale și ONG-urilor care vor aplica pentru finanțare (pregătirea unei aplicații, implementarea unui proiect de succes, afacerile cu partenerii, pregătirea unor rapoarte etc). Conținutul detaliat al cursurilor se va baza pe cerințele regiunilor.

III. Al treilea nivel va fi bazat pe consultațiile individuale care vor avea loc nu doar în Ialoveni, dar, de asemenea, și în alte locuri stabilite.

CIAL își are sediul în orașul Ialoveni, în incinta ADR Centru. Adresa centrului este: str. Alexandru cel Bun 33, MD-6801, Ialoveni, Republica Moldova, tel.: (268) 93408, fax: (268)22692.

E-mail: krzysztof.kolanowski@solidarityfund.pl, www.centruinfo.org.

Conferință: „Experiența democrației locale în procesul de transformare”

Chișinău, 3 decembrie 2012. A avut loc Conferința „Experiența democrației locale în procesul de transformare”. Evenimentul a avut drept scop consolidarea cooperării dintre Polonia și Republica Moldova în vederea promovării reformei administrației publice locale în țara noastră. Conferința a fost organizată de Fundația „Solidarity Fund PL” în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, cu ocazia inaugurării Centrului de Informare a Autorităților Locale din Moldova din orașul Ialoveni și a vizitei Președintelui Republicii Polone în țara noastră.

Oaspeți de onoare ai evenimentului au fost Președintele Republicii Polone, **Bronisław Komorowski**, și Președintele Republicii Moldova, **Nicolae Timofti**, care au apreciat organizarea conferinței în scopul promovării descentralizării prin prisma dezvoltării regionale și au încurajat autoritățile moldovene să persevereze pe calea reformelor și democratizării societății. De asemenea, oficialii au vorbit despre colaborarea bilaterală dintre state în scopul inaugurării Centrului de informare ce va sprijini autoritățile locale să își soluționeze problemele, contribuind la dezvoltarea Republicii Moldova.

În cadrul evenimentului, reprezentanții echipei din Polonia au subliniat importanța intensificării cooperării dintre state în vederea promovării reformelor administrative din Republica Moldova și au prezentat experiența țării lor la acest capitol. De asemenea, ei au menționat că este importantă asocierea comunelor pentru a se sprijini reciproc și a reuși soluționarea problemelor locale.

Krzysztof Stanowski, „Solidarity Fund PL”, a precizat că principala forță a autorităților locale trebuie să fie concentrată în comune, iar celelalte nivele administrative să completeze nevoile comunei. De asemenea, acesta a mai adăugat că sunt dispuși să realizeze cu autoritățile din Moldova un schimb de experiență și bune practici, iar prima inițiativă în acest sens a fost lansarea Centrului de Informare pentru Autoritățile Locale din Moldova în Ialoveni.

În acest context, **Marcel Răducan**, ministrul Dezvoltării

Regionale și Construcțiilor, a vorbit în cadrul conferinței despre rolul și importanța CIAL în vederea informării autorităților publice locale despre elaborarea calitativă a unui proiect de succes, informațiile disponibile referitoare la finanțări, potențiali beneficiari de finanțări. De asemenea, ministrul a precizat că echipa de experți din cadrul centrului va oferi informații și va realiza instruiri atât la fața locului, precum și pe baza solicitărilor primite telefonic, prin poștă sau Internet. Mai mult, centrul îi va informa pe toți despre procedurile de finanțare la care Republica Moldova este eligibilă pentru tipul de proiect specific inițiativelor și profilului lor.

„Lansarea acestui centru în baza inițiativei polono-americane pentru Moldova Task Force, realizată sub egida Comunității Democrațiilor și a Memorandumului de înțelegere semnat la 29 iunie anul curent confirmă rolul important al proceselor de democratizare care au loc în regiune și susține aspirațiile țării noastre de a aprofunda relațiile cu democrațiile viabile”, a menționat **Marcel Răducan**. Totodată, ministrul și-a exprimat recunoștința pentru partenerii din Polonia și SUA, precum și tuturor partenerilor de dezvoltare care au susținut deschiderea Centrului de Informare pentru Autoritățile Locale din Moldova și urmează să se alinieze acestei inițiative.

Centrul de informare cu sediul în Ialoveni, în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, a fost deschis să servească drept sursă de informare și consiliere pentru autoritățile publice locale din întreaga țară, în vederea elaborării proiectelor și obținerii finanțării pentru necesitățile comunităților.

Experiența de manager a directorului ADR Nord, reper pentru studenții bălțeni

Bălți, 5 decembrie 2012. Un grup de studenți de la Facultatea de Psihologie și Asistență Socială a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți au vizitat Agenția de Dezvoltare Regională Nord, în contextul Zilei Ușilor Deschise la ADR Nord.

Studenții bălțeni au discutat cu directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**, despre subiecte ce țin de abilitățile unui manager din perspectiva disciplinei Psihologia managerială, precum și despre proiectele și activitățile ADR Nord.

Studenții au avut posibilitatea să-și consolideze, în practică, cunoștințele teoretice și au apreciat experiența de manager a directorului ADR Nord.

Recent, un grup de studenți de la Facultatea de Drept, specialitatea Managementul administrației publice, s-au familiarizat cu specificul de lucru al ADR Nord în cadrul Zilei Ușilor Deschise.

Colaborarea ADR Nord cu Universitatea de „Alec Russo” se înscrie în prevederile din memorandumul pe care cele două instituții l-au încheiat în data de 10 noiembrie 2011.

Cu titulatura inițială de Institut Învățătoresc, actuala Universitate de Stat „Alec Russo” a fost reorganizată din Institut Pedagogic (1953) în Universitate Regională de Stat (1992). Universitatea „Alec Russo” din Bălți este una dintre cele mai apreciate instituții de învățământ superior din Republica Moldova.

Reprezentanți de la Ambasada SUA la Chișinău, în vizită la ADR Nord

Bălți, 6 decembrie 2012. Lauren Perlaza, prim secretar pentru cultură și presă de la Ambasada Statelor Unite ale Americii la Chișinău, și Tamara Țurcan, directorul Centrului de Resurse American al Ambasadei SUA la Chișinău, s-au întâlnit cu Ion Bodrug, director ADR Nord, și Matthew Stahlman, voluntarul american de la Corpul Păcii care activează în cadrul ADR Nord din august 2012.

In cadrul întrevederii din această după-amiază s-a discutat despre eventualele piste de colaborare dintre ADR Nord și Ambasada SUA la Chișinău. Totodată, directorul **Ion Bodrug** le-a prezentat oaspeților agenția noastră, menționând, cu această ocazie, buna colaborare pe care ADR Nord o are cu voluntarul american de la Corpul Păcii.

Ulterior, reprezentanții Ambasadei SUA și directorul ADR Nord s-au întâlnit, în incinta Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, cu rectorul instituției, **prof. univ. dr. hab Gheorghe Popa**. Printre subiectele discutate cu rectorul universității a fost și posibilitatea unei colaborări mai strânse cu American Corner din Bălți.

Instruire regională: Optimizarea afacerii de brichetare și peletizare a biomasei

Bălți, 14 decembrie 2012. În cadrul proiectului Energie și Biomasă în Moldova, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, a avut loc instruirea regională pe tema optimizării afacerii de brichetare și peletizare a biomasei.

La eveniment, care a avut loc în incinta Agenției de Dezvoltare Regională Nord, expertul din Olanda **Jan Anton Zeevalkink** a prezentat experiența internațională în domeniul producerii combustibililor din biomasă, tipurile de tehnologii și echipamente utilizate.

Despre asigurarea afacerii de brichetare și peletizare, precum și despre metodele de optimizare a unei astfel de afaceri au vorbit **Oleg Donoagă**, președintele Asociației Producătorilor de Biocombustibili din Moldova; **Alexandru Ciudin**, producător de biocombustibil; **Jan Anton Zeevalkink**, expert internațional din Olanda.

La rândul său, **Nicolae Zaharia**, specialist Dezvoltarea Afacerilor, Proiectul Energie și Biomasă, s-a referit la oportunitățile de finanțare pentru producătorii de biocombustibili, echipamente de colectare și transportare a materiei prime, echipamente de brichetare.

■ [Lista producătorilor de brichete și pelete din Moldova](#)

Acum, când colindele, urăturile, clinchetele vesele de clopoței și mireasma crengilor de brad ne aduc farmecul sărbătorilor de iarnă, Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vă adresează cele mai calde urări de sănătate, baftă, bucurii, iubire și noroc în toate. Crăciunul să Vă fie bogat, luminos și voios, iar Anul Nou să Vă aducă vești bune și daruri minunate!

La Mulți Ani!

Cu respect,
Ion BODRUG,
 Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord

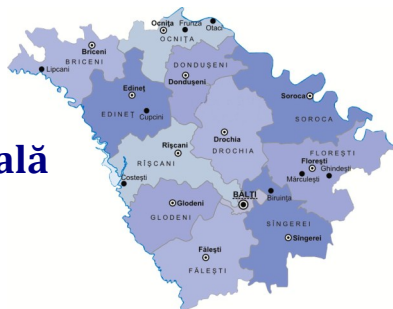
Surprize la Școala internat-specială pentru nevăzători și ambliopi din Bălți, sub patronajul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

La Școala internat-specială pentru nevăzători și ambliopi din orașul Bălți farmecul sărbătorilor de iarnă s-a făcut simțit astăzi pe fețele elevilor. Asta grație unei acțiuni desfășurată sub patronajul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), reprezentat de către directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord, Ion Bodrug.

Din numele MDRC, directorul ADR Nord le-a mulțumit pedagogilor care au grijă de elevii școlii. „Am venit astăzi aici să aducem o parte din dragostea noastră, din minunile pe care le aduce Anul Nou. Vă dorim să fiți cât mai curajoși, să vă ajute Dumnezeu să vă îndepliniți toate scopurile pe care vi le-ați pus. Vă doresc ca anul viitor să vă aducă bucurie și tot ceea ce vă așteptați”, le-a urat elevilor și pedagogilor directorul **Ion Bodrug**.

Dezvoltare regională

Monitorizarea proiectelor

FOTOGRAFII

DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR

Bunurile din cadrul proiectului din Larga, transmise în proprietatea Primăriei

Larga, Briceni, 27 decembrie 2012. Agenția de Dezvoltare Regională Nord a transmis în proprietatea Primăriei Larga bunurile din cadrul proiectului „Inaugurarea incubatorului de afaceri din comuna Larga - un factor important în activitățile privind măsurile active de ocupare a tineretului din regiune”, pentru care, în 2012, s-au investit 2 399,97 mii lei din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR).

Astfel, în rezultatul implementării proiectului, incubatorul de afaceri din Larga a fost reparat, mobilat (86 de unități) și dotat cu tehnică de calcul (20 de unități).

Din comisia de primire-predare a bunurilor au făcut parte directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**; șeful Secției management proiecte de la ADR Nord, **Constantin Bândiu**; șefa Secției finanțe și achiziții, **Lilia Raileanu**. Din partea Primăriei Biruința, din această comisie au făcut parte primarul de Larga, **Radu Urechean**, și contabilă-șef a Primăriei Larga, **Angela Larschi**.

DESPRE PROIECT. Solicitantul proiectului este Primăria comunei Larga, raionul Briceni. Suma totală a proiectului este 5 608,74 mii lei, bani din sursele FNDR. Proiectul de inaugurare a incubatorului de afaceri din Larga se înscrie în prioritatea 2 din Strategia de Dezvoltare Regională Nord - susținerea dezvoltării sectorului privat și a pieței forței de muncă.

Agencia de Dezvoltare Regională Nord

MD-3100, mun. Bălți, Piața Vasile Alecsandri, 8A

Telefon: +373 231 29779

Fax: + 373 231 61980

E-mail: comunicare@adrnord.md

Site: www.adrnord.md

ADR Nord, cu sediul în orașul Bălți, este o instituție publică necomercială, cu autonomie financiară, subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) al Republicii Moldova. Împreună cu ADR Centru și ADR Sud, ADR Nord activează în domeniul dezvoltării regionale din aprilie 2010.

Scopul ADR Nord este de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a întregii regiuni, urmărind reducerea decalajelor de dezvoltare a diferitor zone din regiune în favoarea locuitorilor ei.

Misiunea ADR Nord este de a mobiliza eforturile spre asigurarea dezvoltării socio-economice durabile a Regiunii Nord în baza normelor și standardelor europene pentru asigurarea unui trai decent cetățenilor.

Prioritățile ADR Nord sunt:

1. Reabilitarea infrastructurii fizice;
2. Susținerea dezvoltării sectorului privat și a pieței forței de muncă;
3. Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice.

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

Biserica Sfântul Grigore Iluministul din Bălți (Biserica Armenească) a fost construită în anii 1910 - 1914 de către A. Krasnoselski. Acest proiect original reprezintă o stilizare a arhitecturii de masă din Armenia medievală.

ADR NORD

- Acest buletin informativ lunar (16 p.) a fost elaborat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord.

- Vizitați [pagina ADR Nord din Facebook!](#) Și aici, ADR Nord vorbește cu Dvs.

- Vă așteptăm în grupul „[Dezvoltare regională](#)” din Facebook!